

Spis treści

Przedmowa	13
Wstęp	15
Rozdział 1	
Bankructwa banków – zagadnienia ogólne	19
1.1. Definicja bankructwa banku	19
1.2. Zarys historii bankructw banków	24
1.3. Schyłek tradycyjnej bankowości	26
1.4. Banki a współczesne kryzysy gospodarcze	29
1.5. Makroekonomiczne podglebie dla bankructw, nie tylko w Polsce	32
1.6. Globalna erozja pieniądza – bankructwo na raty?	36
1.7. Panika bankowa niszczy banki	39
1.7.1. Od tradycyjnego runu na bank do cyfrowego „sprintu” na bank	39
1.7.1.1. Upadek argentyńskiego systemu bankowego: od <i>corralito</i> do „palenia pieniędzy”	42
1.7.2. Kryzysy zaufania do polskich banków	44
1.7.2.1. Współczesny polski run bankowy	44
1.7.2.2. Destynacja wycofanych z banków środków	47
Rozdział 2	
(Potencjalne) bankructwa banków centralnych i całych systemów bankowych	51
2.1. Kraje rozwinięte – potencjalne bankructwa banków centralnych	53
2.1.1. Stany Zjednoczone – balansowanie na krawędzi bankructwa? ...	55
2.1.2. Japonia – abenomika, kierunek: katastrofa?	62

2.1.3. Rekordowe straty banków centralnych	66
2.1.3.1. Koszty luzowania ilościowego przyniatają europejskie banki centralne	66
2.1.3.2. Wypzedaż akcji belgijskiego banku centralnego	68
2.1.3.3. Ujemne kapitały banku centralnego zagrożeniem dla jego stabilności i niezależności	68
2.1.4. Narodowy Bank Polski – czy może upaść?	69
2.2. Przypadki krajów rozwijających się	73
2.2.1. Turcja – erdoganomika i bankructwo bankowości islamskiej?	73
2.2.2. Liban – bankructwo „bliskowschodniej Szwajcarii”	77
2.2.3. Ukraiński bank centralny w obronie gospodarki przed rosyjską inwazją	82
2.2.4. Rosyjski bank centralny na wojnie z Ukrainą i sankcjami Zachodu	85

Rozdział 3

Bankructwa polskich banków komercyjnych	94
3.1. Upadłości banków w latach 90. XX wieku	95
3.2. Pierwsze przymusowe restrukturyzacje bankrutujących banków	103
3.2.1. Bankructwo nomenklaturowego Łódzkiego Banku Rozwoju. Wywłaszczenie akcjonariuszy	103
3.2.2. Afera i nacjonalizacja banku Bogatina	104
3.2.3. Nacjonalizacja i fuzja bankrutów: Prosper Banku i DBG	106
3.3. Bankructwa bydgoskich banków BBB i BBK	107
3.3.1. Fatalny <i>bancassurance</i> – plaża Bydgoskiego Banku Budownictwa	108
3.3.2. Kontrowersyjni właściciele pogrążają Bydgoski Bank Komunalny	108
3.4. Gecobank – rekordzista w trwonieniu kredytów	110
3.5. Bankructwo SAVIM Banku	112
3.6. Afera Banku Staropolskiego i jego właściciela	113
3.6.1. Bankructwo Banku Staropolskiego	114
3.6.2. Afera wekslowa i złe kredyty pogrążają Plus Bank	116
3.7. Rolnicy tracą swój bank WBR przez jego menedżerów	119
3.8. Drenaż kapitałów i panika dewastują Bank Wschodni w Białymstoku ...	121
3.9. Pierwszy quasi „zły bank” w Polsce. Ratunek dla Wschodniego Banku Cukrownictwa	123
3.10. Bezprecedensowa likwidacja dawnego Banku Leonard	124

Rozdział 4

Bankructwa polskich banków spółdzielczych	127
4.1. Bankructwo SK Banku – przekredytowanie dewelopera	129
4.2. Bankructwo Banku Spółdzielczego w Nadarzynie odpryskiem afery SK Banku	135
4.3. Bankructwo Banku Spółdzielczego w Grębowie efektem defraudacji prezesek banku	137
4.4. Niedośzłe bankructwa banków spółdzielczych przeciążonych złymi kredytami	139
4.4.1. Ratunkowe wchłonięcie Banku Spółdzielczego w Lesznowoli	139
4.4.2. Panika niemal obala Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie i grozi bankowi w Płońsku	140
4.4.3. Kłopoty kredytowe Krakowskiego Banku Spółdzielczego	143
4.5. „Uporządkowane” plajty banków spółdzielczych – interwencje systemu ochrony instytucjonalnej	144
4.6. Komisja Nadzoru Finansowego „abortuje” pierwszy bank apeksowy ...	144

Rozdział 5

Ratowanie bankrutujących polskich banków w realiach XXI wieku	148
5.1. Współczesne metody ratowania banków	148
5.2. Kapitałowe wsparcie dla banków od państwa	152
5.2.1. Gwarancje i preferencyjne transakcje na papierach dłużnych	153
5.2.2. Rekapitalizacja i tymczasowa nacjonalizacja banków	154
5.2.3. Obligacje kapitałowe	156
5.3. Nowy europejski system ratowania upadających banków	157
5.3.1. Europejska unia bankowa	157
5.3.2. Dyrektywa BRRD	159
5.4. Systemy ochrony instytucjonalnej ratunkiem przed bankructwem	160
5.4.1. Systemy ochrony instytucjonalnej dla banków spółdzielczych ...	161
5.4.1.1. Przypadek wchłonięcia Banku Spółdzielczego w Chełmnie przez Bank Spółdzielczy w Toruniu	165
5.4.2. System ochrony instytucjonalnej dla banków komercyjnych	168
5.5. Przymusowe restrukturyzacje (<i>bail-in</i>) banków w Polsce	169
5.5.1. Ramy prawne przymusowej restrukturyzacji i rekapitalizacji banków	169
5.5.1.1. MREL	171
5.5.1.2. Plan naprawczy	172

5.5.1.3. Przesłanki i zakres interwencji Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w zagrożonym upadłością banku	174
5.5.1.4. Banki pomostowe	178
5.5.2. Pierwsze wywłaszczenie właścicieli i wierzycieli upadającego banku – Podkarpacki Bank Spółdzielczy	178
5.5.3. Sprzeniewierzenia kredytów rujnują Bank Spółdzielczy w Przemkowie	182
5.5.4. Toksyczne aktywa i <i>misselling</i> pogrążają banki Getin Holdingu ...	183
5.5.4.1. Wzlot i upadek przedsięwzięć miliardera – od przejęć i restrukturyzacji bankrutów do własnego upadku	183
5.5.4.2. Upadek Idea Banku	186
5.5.4.3. Od Getin Noble Banku do VeloBanku	189
5.6. Wywłaszczenie właścicieli – szczególny przypadek FM Banku	201
5.6.1. „Uciszenie” właścicieli i wymuszona szybka sprzedaż ich akcji	202
5.6.2. (Nie)kosztowny arbitraż	203

Rozdział 6

Obciążenia i zagrożenia dla stabilności banków	207
6.1. Ingerencje systemowe w sektor bankowy	208
6.1.1. Quasi-nacjonalizacje banków	208
6.1.2. Obciążenia fiskalne i parafiskalne	209
6.1.2.1. Podatek bankowy	209
6.1.2.2. Wzrost składek na ratowanie banków i kredytobiorców ..	210
6.1.2.3. Podatek od nadzwyczajnych marż banków	212
6.1.3. Obciążenia kredytów skutkiem judykatury	213
6.1.3.1. Problem kredytów frankowych	213
6.1.3.2. Zwrot kosztów nadpłaconych kredytów konsumpcyjnych („małe TSUE”)	234
6.1.3.3. Zwrot opłat pomostowych. Konsumentenka SKD	235
6.1.4. Problem kredytów WIBOR-owych	236
6.1.4.1. Wakacje kredytowe	236
6.1.4.2. Tranzycja stawki WIBOR na WIRON	244
6.1.4.3. „Anulowanie” WIBOR w kredytach mieszkaniowych	249
6.1.5. Bessa kredytowa przełomu lat 2022–2023	253
6.1.5.1. Zmiany buforów dla nowych kredytów hipotecznych	254
6.1.5.2. Przecena „skarbowek” – depresja funduszy własnych banków	255

6.1.5.3. Załamanie sprzedaży kredytów hipotecznych i firmowych.....	259
6.1.5.4. Wzrost ryzyka kredytowego i udziału kredytów trudnych.....	262
6.1.5.5. Nowe ograniczenia antylichwiarskie	265
6.1.6. Obciążenia w zakresie innych produktów	266
6.1.6.1. Obniżki prowizji kartowych (<i>interchange</i>)	266
6.1.6.2. Ograniczenia w <i>bancassurance</i> i produktach „opakowanych”	266
6.1.7. Werbalna presja polityczna	268
6.2. Inne zagrożenia dla polskiej bankowości	270
6.2.1. Deterioracja otoczenia geopolitycznego i gospodarczego	270
6.2.2. Fala upadłości firm i konsumentów w latach 2022–2023	271
6.2.3. Polskie banki i ich ukraińskie aktywa w obliczu wojny	274

Rozdział 7

Upadłości i ratunkowe przejęcia spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych	278
7.1. Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe	278
7.2. Objęcie spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych nadzorem KNF i ochroną BFG	279
7.3. Fala bankructw spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych	283
7.3.1. Ratunkowe przejęcia mniejszych kas	285
7.3.2. Pierwsza upadłość spółdzielczej kasy – SKOK Wspólnota	286
7.3.3. Upadłość SKOK Wołomin jedną z największych afer III RP	287

Rozdział 8

Współczesny globalny kryzys bankowy	293
8.1. Specyfika współczesnego kryzysu bankowego	294
8.1.1. Przyczyny współczesnego kryzysu bankowego	294
8.1.2. Cyfrowy <i>run-sprint</i> na bank	297
8.2. Kryzys amerykańskich banków regionalnych	300
8.2.1. Banki regionalne w Stanach Zjednoczonych	301
8.2.2. Panika zarzewiem bankructwa Silicon Valley Banku	302
8.2.3. Padają kolejne banki regionalne	304
8.2.4. Nadzwyczajna akcja ochrony depozytów	306
8.2.4.1. Amerykańskie władze ratują deponentów, ale nie banki .	306
8.2.4.2. Ucieczka depozytów z małych do dużych banków	308

8.2.5. Walka państwa z kryzysem płynności	308
8.2.6. Walka Fed z inflacją w cieniu kryzysu bankowego	310
8.2.7. Druga faza kryzysu bankowego w Stanach Zjednoczonych	311
8.2.7.1. First Republic Bank: podwójny run bankowy, nieudana akcja ratunkowa i droga z największych plajt bankowych w historii	312
8.2.7.2. Inne kostki sypiącego się domina banków regionalnych	315
8.3. Kryzys zaufania do dużych europejskich banków (2023)	317
8.3.1. Katastrofa Credit Suisse, wicelidera szwajcarskiej bankowości ...	317
8.3.2. Problemy Deutsche Banku, największego niemieckiego banku	322
8.3.3. Krucha stabilność europejskich banków	324
8.3.4. Największe oszustwo podatkowe w historii pogrąża reputację i finanse banków – afera cum-ex	326
8.3.5. EBC przed dylematem „zasady separacji”	327
8.4. Kryzys włoskiej bankowości	328
8.4.1. Bankructwa włoskich banków	329
8.4.2. Upadek i ratowanie najstarszego banku na świecie	330
8.5. Konsekwencje kryzysu bankowego w 2023 r.	331
8.5.1. Konsekwencje dla globalnej bankowości	332
8.5.2. Konsekwencje dla polskiej bankowości	336

Rozdział 9

Systemowa ochrona depozytów i innych aktywów klientów

przed bankructwami banków i SKOK-ów	339
9.1. Systemowa ochrona depozytów w bankach i SKOK-ach	340
9.1.1. Zasady gwarantowania depozytów do października 2016 r.	341
9.1.2. Zasady gwarantowania depozytów od 9 października 2016 r.	345
9.1.3. Środki Bankowego Funduszu Gwarancyjnego a upadłość dużego banku lub kilku mniejszych	347
9.1.4. Ochrona środków na mieszkaniowych rachunkach powierniczych	348
9.1.5. Efekty ochrony deponentów przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny	349
9.2. Ochrona innych aktywów finansowych klientów przed bankructwem banku i innej instytucji finansowej	353
9.2.1. Bankowe papiery wartościowe – obligacje i listy zastawne	354
9.2.2. Tytuły uczestnictwa funduszy inwestycyjnych i emerytalnych ...	356

9.2.3. Ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe	359
9.2.4. Inne instrumenty finansowe	361
9.2.5. Aktywa niezdematerializowane	363
9.3. Wojna a bezpieczeństwo polskich aktywów finansowych	364
9.3.1. Renesans tradycyjnych aktywów finansowych i zabezpieczeń	365
9.3.2. Cyberataki a bezpieczeństwo polskich instytucji finansowych ...	366
9.3.3. Bezpieczeństwo aktywów zagranicznych	367
Zakończenie	371
Bibliografia	379
Książki i artykuły	379
Akty prawne	389
Inne źródła	393
Netografia	395
Spis wykresów i tabel	402